

ВИМІРЮВАННЯ ТА ОЦІНКА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО ПОТЕНЦІАЛУ В НАЦІОНАЛЬНІЙ ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ

С.О. Степанчук, аспірант

Національний університет харчових технологій

Україні сьогодні притаманні гострі протиріччя між потребами інноваційного розвитку економіки, забезпечення її модернізації і реальним станом інтелектуального потенціалу (ІП) країни, зокрема, рівнем затребуваності в економіці інтелектуальної складової потенціалу суспільства [1, с.296].

Перспективи формування конкурентоспроможної економіки безпосередньо залежатимуть від подолання відставання у сфері інтелектуально-інноваційного розвитку, належної уваги держави до нагромадження, розвитку та ефективної реалізації (ІП) суспільства [5, с.51].

Концепція економіки знань стала в останнє десятиріччя важливим теоретико-методологічним та науково-практичним підґрунтям політики економічного зростання багатьох країн [3, с.280]. Вона розкриває нову роль і місце інтелекту людини в суспільстві.

У зв'язку з прискоренням темпів розвитку технологій доступність знань стає найважливішою умовою для участі країни у глобальній конкуренції [2]. Особливо в умовах кризи знання залишаються тим ресурсом, що набуває значення не лише як рівень інтелектуальних можливостей, а й як економічний ресурс, що стає базисом і засобом створення та впровадження інновацій.

За експертними оцінками вартість (ІП) сучасного суспільства перевищує вартість основних фондів традиційних галузей індустрії національної економіки [1, с.56].

З точки зору принципів формування національної економічної політики одним із вирішальних пріоритетів для успішного розвитку країни є створення умов і механізмів для ефективного перетворення (ІП) нації на інтелектуальний капітал [6, с.302].

Дослідження стану (ІП) суспільства є надзвичайно важливим і актуальним питанням для національної економіки України.

Соціально-економічні явища, до яких належить ІП країни, дуже складні за своєю структурою та чинниками, що їх обумовлюють. Отже, для їх вимірювання можуть використовуватися індикатори різного виду, загальна класифікація яких наведена у таблиці.

Класифікація індикаторів загальнонаціонального ІП

Ознаки класифікації	Види індикаторів	Характеристика
За одиницею виміру	Абсолютні	Натуральні або грошові одиниці виміру
	Відносні	Натуральні або грошові одиниці виміру в розрахунку до певної величини іншого індикатора (наприклад, кількості населення – на 100 населення, - на 1000 населення, тощо)
	Структурні	Питома вага частки в цілому
За проміжком часу	Статичні	Розраховані за величиною на певний момент часу (наприклад, середня тривалість життя)
	Динамічні	Розраховані за змінною величиною на певний період часу (наприклад, прирости, індекси (темпи) приросту середньої тривалості життя)
За порівнянням з іншими явищами, процесами	Унітарні	Розраховані за величиною окремого явища (процесу), щовимірюється
	Компаративні	Розраховані за величиною явища (процесу), що вимірюється, порівняно з іншим аналогічним явищем (процесом)
	Граничні	Приріст величини індикатора, що вимірюється, порівняно з приростом на одиницю величини іншого індикатора

Джерело: за [4, с.79].

Для розрахунку індексів при динамічному аналізі ІП в Україні використовується формула нормалізованого індексу. Важливою методичною проблемою застосування формули нормалізованого індексу є визначення максимальної та мінімальної величин індикатора.

Підвищена значущість ідентифікації та вимірювання інтелектуального потенціалу ІП для українського суспільства продиктована необхідністю визначення можливостей реалізації інноваційної моделі розвитку економіки на основі повнішого використання інтелектуальних ресурсів [4, с.72]. Це стає особливо актуальним в умовах реалізації стратегії європейського вибору України.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гузенко Г.М. Інтелектуальний потенціал як основа розвитку економіки знань [Текст] / Г.М. Гузенко // Вісник Національний університет Національний університет харчових технологій«Юридична академія України імені Ярослава Мудрого», – № 2 (13) 2013. – С.296-297.

2. Махомет Ю.В. Сутнісна характеристика інтелектуального потенціалу регіону [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Ekfor/2011_2/21.pdf.

3. Молина Е.В. Інтелектуальний потенціал регіона [Текст] / Е.В. Молина // Бюлетень Міжнародного Нобелівського економічного форуму. – 2011. – № 1(4). – С. 279-284.

4. Никифоров А. Є. Методи вимірювання загальнонаціонального інтелектуального потенціалу в Україні [Текст] / А. Є. Никифоров // Формування ринкової економіки: Зб. наук. праць. Вип. 26. У 2-х частинах. Ч. 1. – К.: КНЕУ, 2011. – С. 41 – 52.

5. Семикіна М.В., Гунько В.І. Інтелектуальний потенціал та його роль у національній економіці [Текст] / М.В. Семикіна, В.І. Гунько // Економіка и управление. 2011. - №1 – С.50-56.

6. Наукова та інноваційна діяльність в Україні - 2013р. // Статистичний збірник. - К.: Державна служба статистики України, 2014. – 314с.

7. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua> .